

4. ΜΗΛΟΥ

Ἀρ. Πρ. 1481

Ἀποκρίσις εἰς τὸ α' περὶ τοπικῶν συνηθειῶν ζήτημα
τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας.

Ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος καὶ δὲν ἀφήσῃ σύζυγον θέλει ἡ συνήθεια τῆς Μήλου νὰ κληρονομοῦν ὅλα τὰ ἄρρενα παιδιὰ τὴν περιουσίαν τοῦ ἐξ ἴσου· λαμβάνουν καὶ τὰ θήλη ἐξ αὐτῆς, ὅταν μητρικὴ δὲν ὑπάρχῃ, ὅχι ὅμως μὲ ἰσομοιρίαν, ταύτης δ' ὑπαρχούσης λαμβάνουν τὰ μὲν ἄρρενα τὰ τοῦ πατρός, τὰ δὲ θήλη τὰ τῆς μητρός.

Ἐάν δ' ἀφήσῃ σύζυγον δίδει πρὸς αὐτὴν δικαίωμα ἡ συνήθεια ὑπανδρεύουσιν τὰ τέκνα τῆς, νὰ τὰ προικίσῃ ὡς βούλεται.

Εἰς τὸ β'.

Ἡ συνήθεια τῆς Μήλου δίδει δικαίωμα εἰς τοὺς γονεῖς ν' ἀφήσουν εἰς ἕκαστον τῶν τέκνων τῶν ὅσα ἐκ τῆς περιουσίας τῶν βούλονται, δὲν τοῖς συγχωρεῖ μόνον μηδὲν ἀπόκληρον πλὴν μὲ πέντε μόνας σχεδὸν δραχμὰς δύναται νὰ ξεμοιράσῃ ὅσα τῶν τέκνων τῶν βούλονται, χωρὶς αὐτὰ νὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ ζητήσουν περισσότερον ἀπ' ὅσα ὁ πατήρ αὐτῶν διὰ διαθήκης {διὰ διαθήκης} τοῖς ἄφησε, δύνανται δ' οἱ γονεῖς νὰ δώσουν ἐκ τῆς περιουσίας τῶν καὶ εἰς μακρυνότερους συγγενεῖς καὶ εἰς ξένους σὺν τούτοις· ἐάν δ' ἐλλείπῃ εἰς ἀλλοδαπὴν κανὲν τέκνον καὶ δὲν ἀφήσῃ πρὸς αὐτὸ μηδὲν, δύναται τοῦτο μετὰ τὴν ἔλευσίν τοῦ νὰ λάβῃ ἴσον μὲ τὰ λοιπὰ μερίδιον.

Εἰς τὸ γ'.

Ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος τὸν κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς πλὴν οἱ πλησιέστεροι δηλ. τὰ τέκνα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐγγόνια, εἰς ἑλλειψίν τέκνων κληρονομοῦν πατήρ ἢ μήτηρ, οὐχὶ καὶ πάπποι ἢ μάμμαι. Γονέων μὴ ὑπαρχόντων κληρονομοῦν οἱ ἀδελφοί, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἀνεψιοί. Ἐν γένει οἱ πληστήρια ζοντες¹ μόνοι συγγενεῖς κληρονομοῦν τὸν ἀδιαθέτος ἀποθανόντα (χωρὶς συγγενῶν δὲν ἀπέθανε τινὲς εἰς τὰς ἡμέρας μας, διὰ νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὴν εἰς αὐτὸ συνήθειαν· ἀπέθανον δὲ πρὸ χρόνων πολλῶν γενεὲς ὀλόκληρες², καὶ τὴν μὲν κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν, ποῖοι

¹) (γρ. πλησιέστεροι).

²) Πρόκειται, λίαν πιθανῶς, περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πρωτεύουσας τῆς Μήλου κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα, περὶ ἧς βλέπε ΙΩΣ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ, Ἡ ἱστορία τῆς νήσου Μήλου (Ἀθῆναι, 1927), 184 ἐπ.

ἐκκληρονόμησαν ἀγνοοῦμεν, τὴν δ' ἀκίνητον, μηδ' ἡ κοινότης, μήτε ἡ Κυβέρνησις ἐξουσίασεν, ἀλλ' ὅστις τῶν πολιτῶν ἐκαλλιεργούσε γῆν ἀκαλλιεργήτον μὴ ἔχουσαν κύριον τὴν ἐξουσίασεν καὶ ἰδιοκτησίαν τὴν ἔκαμε καὶ ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ μέχρι σήμερον.

Εἰς τὸ δ'.

Ἄν ἐξ ἀνδρογόνου ἀτέκνου ἀποθάνῃ τὸ ἐν μέλος δίδει δικαίωμα ἡ συνήθεια τῆς Μήλου εἰς τὸ ἐπιζῶν, νὰ καρποῦται τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἀποθανόντος ἐν ὅσῳ ζῇ χηρεύον, χωρὶς ὅμως νὰ δύναται νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ χαρίσῃ τι ἐξ αὐτῆς, ὅταν δ' ἀποθάνῃ ἢ ὑπανδρευθῇ ἐκ νέου, τότε κληρονομοῦν τὴν κρατούμενην παρ' αὐτοῦ περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος μέλους οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς ὡς εἰς τὸ γ' ζήτημα, ἐξαιρεῖται ἂν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος συμφωνήσουν ἰδιαιτέρως πῶς μὲ τὸ ἐπίζον¹.

Εἰς τὸ ε'.

Ἡ συνήθεια τῆς Μήλου δίδει εἰς τὰ θηλυκὰ τὴν μητρικὴν καὶ εἰς τὰ ἄρρενα τὴν πατρικὴν περιουσίαν, εἶναι δὲ εἰς τὴν θέλησιν τῶν γονέων νὰ πράξουν, συμφῶνως ὅμως, ὡς βούλονται, μηδεμίαν αὐτοὺς ἀπαγορεύουσα συνήθεια.

Εἰς τὸ περὶ προικὸς Γ' ζήτημα.

Δὲν συγχωρεῖ ἡ συνήθεια νὰ καταθέσῃ ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ προῖκαν λαβοῦσα, εἰς ἴσην μοιρασίαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, μετὰ τὴν ἀποδίωσιν τῶν γονέων τῶν, ἀλλὰ χρεωστεῖ νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβε μερίδα.

Εἰς τὸ ζ'.

Ὅταν θυγάτηρ τις ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τῆς λαμβάνει ὅ,τι οἱ γονεῖς τῇ ἄφησαν χωρὶς νὰ δύνανται οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς νὰ τὴν προικίσουν διαφορετικὰ, ἂν δ' οἱ γονεῖς ἀπέθανον ἀδιάθετοι λαμβάνει ὡς εἰς τὸ γ' κεφαλ.

Εἰς τὸ ὀγδοον.

Ἐκ τῆς προικὸς τῆς γυναικὸς δὲν δύναται ἐπὶ μηδεμιᾷ ἀνάγκῃ ἢ πρόφασιν νὰ πωλήσῃ ὁ σύζυγος, νὰ ἀνταλλάξῃ ἢ νὰ χαρίσῃ καὶ ὅτι τούτων πράξει ἀκυροῦται μὴ ὦν παρὰ τῆς γυναικὸς ὑπογεγραμμένον· μήτε ἡ σύζυγος αὕτη δύναται νὰ πράξῃ τοιοῦτον τι εἰς τὴν² χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀνδρός.

Συνήθειαι γραπταὶ ὑπῆρχόν ποτε, ἀλλ' ἐχάθη τὸ ἔγγραφο καὶ μήτε εἰς τὴν μνήμην τινὸς μένουν ὅλαι.

¹) Γρ. ἐπιζῶν.

²) Εἰς τὸ κενὸν πρέπει νὰ ὑπῆρχεν ἡ λέξις προῖκα.

Ἐπικρατεῖ δὲ συνήθεια ἔκπαλαι, ὅταν ἐξ ἀνδρογόνου ἀτέκνου ἀποθάνῃ ὁ σύζυγος διαθετὸς ἢ ἀδιάθετος νὰ λαμβάνῃ ἢ ἐπιζῶτα σύζυγος τὸ ἥμισυ ἀφ' ὅσα περισσεύματα εὑρεθῶσιν ἀπὸ προῖκα, ὅπου ὑπανδρευθεὶς εἶχεν ὁ σύζυγος ἢ εἰς κτήματα ἢ εἰς χρήματα, ἐξαιροῦντες μόνον τὰ τῆς ἐνδυμασίας του.

Ἑτέρα συνήθεια.

Ὅταν τις δώσῃ τι ἐκ τῶν κτημάτων του εἰς ξένον τινὰ καὶ αὐτὸς ὁ λαβὼν δηλ. ἀποθάνῃ χωρὶς τέκνων καὶ ἀδιάθετος, λαμβάνουν τὸ κτῆμα τοῦτο πάλιν οἱ συγγενεῖς τοῦ δώσαντος καὶ οὐχὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ λαβόντος καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀποθανόντος.

Ἦτον ἑτέρα συνήθεια, καὶ ὅταν ζῶα τινὸς ἤθελε φάγῃσι ἐλαίας μπολιασμένας ἑτέρου ἐπλήρωνεν ὁ ἔχων τὰ ζῶα πρὸς τὸν κύριον τῶν ἐλαιῶν ἐν χρυσοῦν βενέτικον δι' ἑκάστον μπόλι, αὕτη ὁμως ἡ συνήθεια παρημελήθη καὶ δὲν ἰσχύει πλέον.

Ὅταν ἤθελε συμβῇ ἀλλαγὴ ἢ πώλησις καὶ ἀγορά ζῶων ἐκάστου εἶδους καὶ ὁ ἀνταλλάξας ἢ ἀγοράσας ἤθελε φέρῃ τὸ ἀνταλλαχθὲν ἢ ἀγορασθὲν ζῶον τεσσαράκοντα βήματα μακρὰν ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ παρέλαβεν τόπον, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὸ στρέψῃ μεταμελούμενος καὶ πᾶν πάθος αὐτοῦ ἦτον εἰς βάρος του.

Ὅταν τις ἤθελε πωλήσῃ χωράφιον ἢ ἀμπέλιον καὶ δὲν ἤθελε ἐρωτήσῃ τοὺς συγγενεῖς του ἢ πλησιεστέρους τοῦ χωραφίου· τότε προτιμῶνται πρῶτον οἱ συγγενεῖς νὰ τὰ ἀγοράσωσι ἢ ἂν αὐτοὶ δὲν θέλουν καὶ τὸ θέλουν οἱ πλησιέστεροι τὸ λαμβάνουν· καὶ γίνεται ἄκυρος ἡ πώλησις τοῦ ξένου ἀγοραστοῦ. Ἐξαιρεῖται ὁμως ἐπὶ δημοπρατίας.

Ὅταν ζῶα τινὸς βλάψουν τοὺς καρποὺς πρωίμους ἢ ὀψίμους ἑτέρου, ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ ἐκτιμᾶται ἡ ζημία ἀπὸ κοινὸν ἐκτιμητὴν καὶ ὁ βλάψας πληρώνει κατὰ τὴν ἐκτίμησιν. Τῶν χοίρων μόνον ἡ ζημία δὲν ἐκτιμᾶται ἀλλὰ τοὺς φονεύει ὁ βλαπτόμενος.

Ἦτον συνήθεια νὰ φονεύουν καὶ τὰς βλαπτούσας τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ὀρνίθων, πρὸ ὀλίγων δὲ χρόνων ἔπαυσε, ὥς οἱ ἐξ αὐτῶν βλαπτόμενοι δὲν ἀποζημιοῦνται· πρᾶγμα ἄδικον.

Ἑτέρα.

Τὰ βροχικὰ νερὰ ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ τρέχουν, ὁπόθεν ἐξ ἀρχῆς ἔτρεχον, καὶ αὐτὰ τὰ εἰς στέρνας εἰσερχόμενα, παρὰμελεῖται δὲ ἡ παρ' αὐτῶν προξενουμένη βλάβη καὶ ἂν ἐγγίξῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὕγειαν, ὥστε συμβαίνει νὰ διέρχονται ὕδατα δι' οἰκίας ἑτέρου εἰς ἑτέραν στέρναν, καὶ ἐκτὸς¹ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν ἂν βλάπτεται.

Ὅταν τις πωλήσῃ κτῆμα τι καὶ ἐλλείπει εἰς ἀλλοδαπὴν ὁ πλειστηριάζων συγ-

¹) Γρ. αὐτός.

γενής ἔχει τὸ ἴδιον δικαίωμα, ὅταν ἔλθῃ νὰ δίδῃ τὴν τιμὴν ἐκείνου ὅπου τὸ ἡγόρα-
σεν καὶ νὰ λαμβάνει τὸ κτῆμα· ἐξαιρεῖται ἂν ἐπωλήθῃ ἐπὶ δημοπρασίας, διότι τότε
μένει εἰς τὸν πλειοδότην.

Ἐν Μήλῳ τῇ 3 7/8ρίου 1833

Εὐπειθέστατοι

Ὁ Γραμμ.

Οἱ Δημογέροντες

ν. ταταράκης

Ἰάκωβος Ἀρμένης

(Τ.Σ.) Ερ. Βασιλείου

(Ἐπογραφαὶ πρωτότυποι)

5. 107

A. Π. 429

Ἐκθεσις τῶν ἐπιτοπίων συνηθειῶν τῆς Νήσου Ἰου.

Α'. Κατὰ τὸ 1 ζήτημα τῆς ὑπ' ἀρ. 330 ἐγκυκλίου τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης
Γραμματείας τῆς ἐπικρατείας ἡ τοπικὴ μας συνήθεια θέλει, ὅταν τις ἀποθάνει ἀδιά-
θετος τὰ θηλυκά του παιδιὰ ὡς ἀσθενέστερα νὰ λαμβάνωσι ἐκ τῆς περιουσίας του
περισσότερον μερίδιον ἀπὸ τὰ ἀρσενικά.

Ἡ συνήθεια αὕτη, ἂν καὶ ἐπικρατεῖ ἀπὸ χρόνων, δὲν φυλάττεται ὅμως γενι-
κῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Νήσου ταύτης.

Β'. Κατὰ δὲ τὸ 2 ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια ὑποχρεοῖ τοὺς γονεῖς ν'
ἀφίνωσιν ὅλην σχεδὸν τὴν περιουσίαν των εἰς τὰ ἑαυτῶν τέκνα, ἐκτὸς τινὸς μέρους
πολλὰ μικροῦ καὶ περιττοῦ, τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ διαθέσωσιν ὅπου καὶ ὅπως
βούλονται.

Ἡ συνήθεια αὕτη ὑπάρχει ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων μεταξὺ ὅλων τῶν κατοίκων.

Γ'. Κατὰ τὸ 3 ζήτημα ἡ τοπικὴ μας συνήθεια διατάττει ὅταν τις ἀποθάνῃ χωρὶς
διαθήκην νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιὰ του, ἂν ὅμως δὲν ἔχῃ τέκνα νὰ τὸν κλη-
ρονομοῦν οἱ γονεῖς του· πλὴν οὗτοι δύνανται νὰ κληρονομήσωσι μόνον τὴν ἰδιοκτη-
σίαν καὶ τὰ κτήματα ἐκεῖνα ὅσα ἕκαστος αὐτῶν τῷ ἐπροίκισε, τουτέστιν ὁ μὲν πα-
τὴρ τὰ πατρικά ἢ δὲ μήτηρ τὰ μητρικά. Ἐὰν δὲν ἔχῃ γονεῖς νὰ τὸν κληρονομοῦν
οἱ ἀδελφοὶ καὶ ὅχι οἱ πάπποι ἢ αἱ μάμμαι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν οἱ ἐπιζῶντες
μόνον, οἱ δὲ ἀνεψιοί, ἤγουν τὰ παιδιὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἀδελφῶν δὲν
λαμβάνουν μερίδιον.

Ἡ συνήθεια τὸ νὰ κληρονομοῦσιν οἱ γονεῖς τὸν ἀποθανόντα ἀδιάθετον καθ'

